

Statens vegvesen

Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep
0030 OSLO

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/telefon:
Vilrid Femoen / 95161369

Vår referanse:
16/164991-2

Deres referanse:
15/2830-

Vår dato:
09.01.2017

Offentlig høring av forslag til endringer i vegloven § 27 og vegtrafikkloven § 7a

Vi viser til brev og høringsnotat av 28.10.2016 vedrørende forslag til endringer i veglova § 27 og vegtrafikkloven § 7a. Nedenfor har vi noen kommentarer av juridisk art og til økonomiske og administrative forhold, herunder til ivaretagelse av informasjonsplikten overfor trafikantene.

Juridiske forhold.

Takstretningslinjene kan i henhold til nytt femte ledd fastsettes i form av forskrift. Statens vegvesen er enige i at takstretningslinjene bør få et sterkere hjemmelsgrunnlag. Samtidig vil vi påpeke at dette vil innebære redusert fleksibilitet og effektivitet ved at enhver endring må forskriftsfestes. Dette kan søkes løst ved at detaljerte takstbestemmelser utformes som retningslinjer gitt med hjemmel i forskriftene.

Vi vil påpeke at ikke alle forhold knyttet til takst- og rabattsystemet vil være naturlig å innarbeide i en forskrift. Dette vil i særlig grad gjelde hvordan Statens vegvesen bør saksbehandle og vurdere takstspørsmål under forberedelse av en bompengesak. Dette er forhold som vil være mer naturlig å følge opp i instruks, organisatoriske bestemmelser eller veiledninger som retter seg mot Statens vegvesens behandling av bompengesaker. Videre vil det være naturlig at enkelte tiltak forankres i avtaleverket (Bompenggeavtalen eller AutoPASS-avtalen).

Av veglovens § 27 følger at det må innhentes fullmakt fra Stortinget i den enkelte bompengesak til å beslutte innkreving av bompenger og til å fastsette størrelsen på avgiften. Selv om en evt. forskrift om takst vil legge føringer for hvilket takst- og rabattopplegg som skisseres i den enkelte bompengeproposisjon, kan det ikke utelukkes at Stortinget i sin behandling av saken vil kunne gi føringer som avviker fra de prinsipper som nedfelles i

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 OSLO

Telefon: 02030
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Landsdekkende regnskap
9815 Vadsø

forskriften. Bl.a. er det erfaringer for at det gjennom Stortingets behandling av bompengesaker har blitt lagt til grunn fritaksordninger som ikke følger av gjeldende prinsipper for takstfastsettelse.

I lys av ovennevnte bør det etter Vegdirektoratets vurdering foretas avklaringer mot Justisdepartementet med hensyn til at eventuelle føringer i forbindelse med Stortingets behandling, som går ut over hva som forskriften åpner for, kan håndteres i en eventuell forskrift om takst. Herunder om det er mulig/ønskelig å innarbeide «sikkerhetsventiler» i en evt. forskrift som gjør det mulig å ivareta særskilte føringer fra Stortinget.

Vi foreslår at følgende klausul tas inn i forskriften:

«Retningslinjene skal legges til grunn for alle bompengeprosjekter, likevel slik at Stortinget i forbindelse med det enkelte bompengeprojekt kan vedta særskilte takstbestemmelser.»

En slik klausul vil kunne åpne for alternative løsninger vedtatt av Stortinget i den enkelte sak. Det vil på denne måten kunne sikres at Stortinget kan gi prosjektspesifikke føringer, og at forskriften viker for disse. Dette vil innebære en videreføring av dagens praksis.

Retningslinjer representerer tilstrekkelig trinnhøyde for takstbestemmelser. Hjemmel for takstfastsetting har en allerede i § 27 første ledd (... Stortinget kan (...) fastsette storleiken på avgiftane ...). I den grad publikum skal ha tilgang til takster og unntak og fritak, vil denne tilgang kunne sikres uavhengig av om takstene framgår av forskrift eller retningslinjer. Det sentrale er at nytt femte ledd hjemler nærmere bestemmelser om takstmyndighet. Myndigheten er her lagt til departementet som vil kunne delegerer denne fullmakten, og dersom en med «generelle føresegner» også mener «retningslinjer», er både myndighet og trinnhøyde for regelverket sikret hjemmelsgrunnlag.

Vi vil videre påpeke at forskrifter normalt innebærer at det fastsettes regler som er bestemmende for privatpersoners rettigheter og plikter. Hvis formålet med en forskrift er å gi føringer for Statens vegvesens behandling av takstspørsmål ved forberedelse av en bompengesak, er det Vegdirektoratets vurdering at dette mer hensiktsmessig kan forankres i instruks eller organisatoriske bestemmelser for Statens vegvesens behandling av bompengesaker.

Gjeldene forskriftshjemmel i § 27 fjerde ledd om ileggelse av tilleggsavgift foreslås opphevet. Gjeldene forskriftshjemmel til å fastsette midlertidige økte takster på dager med fare for akutt forurensing videreføres. Det foreslås to nye forskriftshjemler. Den ene gir hjemmel til å fastsette nærmere bestemmelser om at inntektene fra midlertidige økte takster på dager med fare for akutt forurensing kan brukes til tiltak for å få ned trafikken i denne perioden. Den andre gir hjemmel til å fastsette generelle bestemmelser om takster og om plikt til å betale bompenger. Vegdirektoratet slutter seg til endringene men har noen merknader til oppheving og ikrafttreden av forskriftshjemler for plikt til å betale bompenger og for tilleggsavgift. Vi slutter oss også til språklig opprydding i gjeldene lovtekst.

En ny forskrift om betaling av bompenger ble vedtatt av Samferdselsdepartementet 28. november dette år (FOR-2016-11-28-1418). Den skal tre i kraft 1. oktober 2017. Gjeldene forskrift om tilleggsavgift oppheves fra samme dato. Det foreslås i fremlagte høring at hjemmelen til gjeldene forskrift om betaling av bompenger og tilleggsavgift skal oppheves. Vegdirektoratet legger til grunn at endringer i veglova § 27 skal tre i kraft før 1. oktober 2017. Dette gjelder også ny forskriftshjemmel i nytt femte ledd i § 27. Eksisterende hjemmel for gjeldene forskrift om tilleggsavgift kan tidligst oppheves 1. oktober 2017 når ny forskrift trer i kraft. Det betyr at foreslåtte oppheving av gjeldende fjerde ledd tidligst kan skje 1. oktober 2017.

Vegdirektoratet foreslår at gjeldene fjerde ledd blir nytt sjette ledd frem til en mulig opphevelse av hjemmelen tidligst 1. oktober 2017. I høringen til ny vedtatt forskrift om betaling av bompenger ble det foreslått at den skulle tre i kraft 1. januar 2017. Samtidig ønsket man synspunkter på om det var nødvendig med lenger forberedelsestid frem til 1. juli 2017. Tidsrommet fra den nye forskriften er vedtatt og frem til den trer i kraft vil være en overgangsperiode hvor bomselskapene er fri til å gå til ny praksis (ordinær inkasso og ikke bruk av tilleggsavgift). For passeringer som kommer etter at forskriften er trådt i kraft er det ikke hjemmel til å ilegge tilleggsavgift. Dersom det er behov for en lenger overgangsperiode enn frem til 1. oktober 2017 er en mulig løsning at Samferdselsdepartementet får myndighet til å fastsette nærmeste tidspunkt for oppheving av gjeldene fjerde ledd (vårt forslag nytt sjette ledd). Det må da i så fall også vurderes på et senere tidspunkt om ny forskrift om betaling av bompenger skal tre i kraft senere enn 1. oktober 2017 dersom ikke alle bomselskapene har innrettet seg etter de nye bestemmelser om bruk av ordinær inkasso i stedet for tilleggsavgift.

Samferdselsdepartementet uttaler følgende i høringsnotatet:

«Den gjeldende forskrifta om betaling av bomavgift og tilleggsavgift regulerer og føresegner om plikten til å betale bompengar. Dette er ein plikt som etter departementet si vurdering følgjer implisitt under heimelen til å fastsetje at det skal krevjast bompengar på offentleg veg i § 27 første ledd. I alle tilfelle er det heimel til å fastsetje denne typen føresegner i forskrift i medhald av veglova § 62. Etter departementet si vurdering bør heimelen til å fastsetje føresegner om plikta til å betale bompengar gå klarare fram av veglova. Departementet foreslår at det blir tatt inn ein slik heimel i det nye § 27 femte leddet.»

Den nye forskriften om plikten til å betale bompenger er vedtatt med hjemmel i § 27 første ledd. Når nytt femte ledd trer i kraft vil det foreligge en direkte hjemmel i loven og ikke bare en hjemmel som følger implisitt av første ledd. Det kan reises spørsmål om den nye vedtatte forskriften om betaling av bompenger burde gis en ny hjemmel i nytt femte ledd når den bestemmelsen er vedtatt og satt i kraft.

Økonomiske og administrative konsekvenser.

I høringsnotatet påpekes trafikantenes krav på informasjon om hva den enkelte bompengepasseringen koster. Det er avgjørende for trafikantenes valg av tidspunkt for kjøring eller valg av kjøretøy at det foreligger god informasjon gjennom skilting og andre kanaler slik at de kjenner pris på den enkelte passering på forhånd. Ved endring av takstene

til miljødifferensierte takster, påpekes at alle takstskilt innenfor bompengesystemet vil måtte byttes ut og erstattes med skilttavler som har plass til informasjon om takstintervaller. Miljødifferensierte takster i kombinasjon med tidsdifferensierte takster, vil kreve variable skilt, skriver SD i høringsnotatet og viser til Vegdirektoratets vurdering.

Vegdirektoratet har jobbet videre med praktisk gjennomføring av skilt med takstintervaller. Det er avdekket nye utfordringer med å bruke takstintervaller. Tavlene blir svært brede og montering vil flere steder f.eks. i Oslo, by på store praktiske utfordringer. Vår vurdering er at opplysningsplikten vil kunne ivaretas på en tilfredsstillende måte ved kun å opplyse om høyeste takst innenfor hver takstklasse, i tråd med dagens retningslinjer. Vi anbefaler derfor at dagens retningslinjer videreføres. Samtidig må det i hvert enkelt tilfelle der miljødifferensiering skal gjennomføres, gjøres en helhetlig vurdering av de ulike informasjonskanalene, herunder skilt, hjemmeside, annonsering, kunngjøring, kampanje og redaksjonelle omtaler for å sikre en optimal ivaretagelse av informasjonsplikten, nytte i forhold til kostnadene og høy effekt på trafikantatferden.

For å sikre tilstrekkelig fleksibilitet i forbindelse med den praktiske gjennomføringen av en slik ordning, foreslår vi at det i lovproposisjonens omtale av informasjonen til trafikantene vises til at det skal informeres godt om takstene innenfor rammen av skiltforskriften. Vi vil således anbefale at det ikke omtales spesifikt hvordan informasjonen skal gis i detalj. Dette vil som nevnt fordre en helhetlig vurdering av ulike informasjonskanaler gitt den konkrete ordningen som skal implementeres.

Avslutning.

Vi har ingen ytterligere merknader. Dersom det er behov for utfyllende kommentarer fra vår side, ser vi fram til en nærmere dialog i sakens anledning.

Veg- og transportavdelingen
Med hilsen

Kjersti Dunham
direktør

Åge K. Jensen

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ingen håndskrevne signaturer.